

Hint Ortaçağı'nda Destansı Bir Kahraman: Prithviraj Çavhan ¹

Vural ÖNTÜRK ²

Başvuru Tarihi: 18.02.2023

Kabul Tarihi: 27.04.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Prithviraj ya da Müslüman tarihçilerin ifadesi ile Ray Pithora, Kuzey Hindistan'ın Racastan Bölgesi'ne dâhil Ecmir, Sambar ve Delhi'de hüküm süren Çavhan Hânedanı'nın otuz ikinci hükümdarıdır. Bu hükümdarın hayatı ve siyasi faaliyetleri hususunda Farsça, İngilizce ve Hintçe kaynaklarda bilgiler bulunmaktadır. Çalışmanın temel amacı özde Prithviraj Çavhan'ın genelde ise Çavhan Hânedanı'nın siyasi durumunu ortaya çıkarmaktır. Bu minval üzere ilk olarak Prithviraj'a ve Çavhanlara dair bilgiler ihtiva eden eserler toplanıp tasnif edilmiştir. Bilhassa Hintçe eserlerin kendilerinden ziyade İngilizce tercümelerinden istifade edilmiştir. Bahse konu hükümdarın Gurlularla ilişkileri hususunda ise Müslüman tarihçilerin devreye girdiği müşahede edilmektedir. Bu sebeple konuyla alakalı bilgiler sunan Farsça kaynaklar tespit edilerek ilk olarak bu eserlerin tercümesi yapılmıştır. Akabinde hem Farsça hem İngilizce hem de çok kısıtlı da olsa Türkçe kaynaklardan elde edilen bilgiler mukayeseye tabi tutularak çalışmanın şekli ortaya çıkarılmıştır. Çalışmanın giriş kısmında Çavhan Hânedanı'nın genel durumu ile alakalı bilgiler sunulmuştur. Sonraki süreçte Prithviraj Çavhan'ın dünyaya gelişi, eğitimi ve ilk gençlik yılları üzerinde durulmuştur. Son olarak Prithviraj'ın siyasi faaliyetleri, savaşları ve ölümü anlatılarak çalışma sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çavhan Hânedanlığı, Delhi, Ecmir, Sambar, Prithviraj

Atıf: Öntürk, V. (2023). Hint Ortaçağı'nda destansı bir kahraman: Prithviraj Çavhan. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 423-436.

¹ Bu çalışma etik kurul izin belgesi gerektirmemektedir.

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, vuralonturk@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2132-0305

An Epic Hero in the Indian Middle Ages: Prithviraj Çavhan

Vural ÖNTÜRK³

Submitted by: 18.02.2023

Accepted by: 27.04.2023

Article Type: Research Article

Abstract

Prithviraj, or as Muslim historians call Ray Pithora, was the thirty-second ruler of the Chauhan dynasty, which ruled over Ecmir, Sambar, and Delhi, in the Rajasthan Region of Northern India. There is information about the life and political activities of this ruler in Persian, English and Hindi sources. The main purpose of the study is to reveal the political situation of Prithviraj Chauhan in particular and the Chauhan Dynasty in general. In this way, firstly, the works containing information about Prithviraj and Chauhans were collected and classified. In particular, English translations of Hindi works were used rather than themselves. It is observed that Muslim historians got involved in the relations of the aforementioned ruler with the Ghurids. For this reason, Persian sources providing relevant information were identified and these works were translated first. Subsequently, the form of the study was revealed by comparing the information obtained from both Persian and English and, albeit very limited, Turkish sources. In the introduction part of the study, information about the general situation of the Chauhan Dynasty is presented. In the next process, Prithviraj Chauhan's birth, education and early youth years were emphasized. Finally, the study was concluded by explaining the political activities, wars and death of Prithviraj.

Keywords: Chauhan Dynasty, Delhi, Ajmer, Sambar, Prithviraj

³ Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Literature Department of History, vuralonturk@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2132-0305

Giriş

Gucar Racputlarından olup kökeni hakkında farklı görüşler ileri sürülen Çavhan Hânedanı (VI-XII. yy.), Ortaçağ Hindistan tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kuzey Hindistan'ın Racastan Bölgesi'nde⁴ ortaya çıkan bu hânedanın tam olarak hangi soya mensup olduğu bilinmemektedir (Shukla, 1978, s. 162). Bu husustaki çalışmalara, Hint mitolojisinden elde edilen bilgiler ışığında yorumlar getirilmeye çalışılsa da bu yorumların tam olarak bir gerçeklik payı yoktur. Tanınmış Racastanî ozanları Orta-Batı Hindistan'ın Malva Bölgesi'nde IX-XIV. yüzyıllar arasında hüküm süren Paramaralar, VIII-XI. yüzyıllar arasında Kannauc merkez olmak üzere Kuzey Hindistan'ın büyük bir bölümünü kontrol altında tutan Pratihalar ve VI-XII. yüzyıllar arasında Orta ve Güney Hindistan'da varlığını devam ettiren Çalukyalara gibi Çavhanları da ateşten doğmuş, yani *Agnikula* (*Agni: Ateş-Agnikula: Kutsal ateş çukuru*) kültürünün bir mensubu olarak kabul etmektedirler (Kulke-Rotermund, 2003, s. 117; Şencan, 2022, s. 17). Çavhanların mitoloji ile iç içe geçmiş ortaya çıkma efsaneleri şöyledir: Visvamitra, Gautama, Agastya ve bunlar gibi diğer Hindu bilgeler Racastan Bölgesi'nde bulunan Abû Dağı'nda büyük bir kurban kesme töreni yaparak Tanrılarına olan sadakatlerini takdim ediyorlardı. Ancak mutlak olarak gerçekleştirilen bu ayinlerden iblisler hoşlanmıyordu. Çavhan liderinin ortaya çıkacağı son ayinde iblisler kesilen kurbanın üzerine et, kan, kemik, idrar ve onu kirletecek başka şeyler fırlattılar. Bunun üzerine Tanrı Vasista, bilgeleri bu sıkıntıdan kurtarmak için Çalukya, Parihar ve Paramara gibi savaşçılar yarattı. Ancak bunların hiç birisi iblislerin üstesinden gelemedi. Bu nedenle Vasista yeni bir çukur kazdı ve kesilen kurbanların kanlarının oraya dökülmesini istedi. Nihayet adak adama işlemi sona erdiğinde bu çukurdan dört kollu, iri yapılı, kırmızı tenli, kırmızı yüzlü ve bütün ellerinde silahlar taşıyan birisi ortaya çıktı. Bilgeler ona Çavhan adını verdiler. Çavhan, Tanrı Asapuri'nin yardımıyla savaşçı iblisleri yenilgiye uğratarak onları cehennemden en alt bölgelerine sürdü. Bir süre sonra da Abû Dağı'nın kuzey taraflarına giderek kendi hânedanını kurdu (Sharma, 1959, s. 3-4). Bu mitolojik anlatıyı, birbirinden biraz farklı olmakla birlikte konuya ilgi duyan başkaca tarihçilerin eserlerinde de görmek mümkündür (Tod, 1920, s. 114; Tripathi, 1942, s. 333; Somani, 1981, s. 1).

İlk Çavhanlar, Abû Dağı'nın kuzey taraflarına gittikten sonra burada yaşayabilecekleri yeni şehirler imar etmeye başladılar ki bunların başında Sambar şehri gelir (Dhondiyal, 1966, s. 32). Sambar, Ecmir'i de kapsayan büyük Racastan eyaletinin doğu kısımlarına denk gelmektedir ve muhtemelen M.S. VI. yüzyılda kurulmuştur. Esasen bu şehirden ötürü Çavhanların kurmuş oldukları devlet, *Çavhan Sambar Devleti* olarak da anılır (Smith, 1908, s. 356; Bayur, 1987, s. 256). Bunun yanı sıra yine Ortaçağ Racastan Bölgesi'nde bulunan Ananta eyaleti de Çavhanların eski iktidar bölgesi olarak bilinir (Sharma, 1959, s. 11).

Çavhanların tarihi kişilik sayılabilecek ilk hükümdarları, Tanrıların kutsadığına inanılan Vasudeva'dır. Onun 551 yılında hânedanın başında olduğu ve Sambar'da küçük bir hânedanlık kurduğu bilinmektedir. Bu hânedanın şöhretinin artması ise VI. yüzyılın sonu ile VII. yüzyılın başlarına tesadüf etmektedir. Nitekim zikredilen tarih aralıklarında Çavhan hükümdarı olarak görülen Ajairaj, Ecmir şehrini kurarak hânedanın topraklarına dâhil etmiştir (Bhandari, t.y., s. 103). İyi bir okçu ve aynı zamanda bir savaşçı olduğu bilinen Ajairaj'a, Ecmir halkı *Ajairaj Baba* lakabını vermiştir. Günümüzde hâlâ yılın belli bir zamanında Ecmir'in kuruluşuna ve kurucusuna ithafen panayırlar düzenlenmektedir. Bu panayırlar Ajairaj'ın öldüğü söylenen ve kendi adına olan Ajairaj Vadisi'nde gerçekleştirilir (Sharma, 1959, s.40; Bilas Sarda, 1941, s. 137-138).

XII. yüzyılın başlarına gelindiğinde ise Ajairaj II, Çavhanların merkezini Ecmir şehrine taşımıştır (Singh, 2019, s. 4). Çavhan tarihinin en önemli hükümdarlarından birisi de 1153-1164 yılları arasında tahtta kalan Bisaladeva'dır. İyi bir savaşçı olmasının yanı sıra başarılı bir edebiyatçı, bilim adamı ve şair olarak tasvir edilen Bisaladeva döneminde, Çavhanlar Kuzey Hindistan'ın önemli bir şehri olan Delhi'yi Pratihara Hânedanı'na bağlı Tomara boyundan, savaşarak ele geçirdiler (Kulkarni, 1966, s. 204). Ancak daha sonra Tomaraların,

⁴ Günümüz Kuzey Hindistan'ında Bikaner, Ecmir, Jaipur, Jodpur, Kota ve Utaipur gibi büyük yerleşim yerlerini içerisinde barındırıp *kralların ülkesi* manasına gelen Racastan Bölgesi Ortaçağlarda da batıdan İndus Nehri, doğudan Bundalkent, kuzeyden Sütlec Irmağı ve güneyden Vindhaya Dağları ile çevrili alanı kapsamaktaydı. Ayrıca Büyük Tar Çölü de Racastan Bölgesi'nin önemli bir kısmını oluşturmaktaydı (Tod, 1920, s. 1).

Çavhanların vassalı olarak Delhi'yi yönetmelerine izin verildi. Yine onun döneminde Nadol, Pali ve Jalor ele geçirilen şehirler arasındaydı. Bu dönemde Çavhan toprakları Himalaya Dağları'ndan Dekken'deki⁵ Vindhaya Dağları'na kadar uzanmaktaydı (Prasad, 1927, s. 8-9; Chandra, 2014, s. 63).

Prithviraj'a geçmeden önce bahsedilmesi gereken önemli bir Çavhan hükümdarı da onun babası Somesvara'dır. İlk gençlik yıllarını Gujarat'ta geçiren Somesvara'nın evliliği de 1161 yılında bu şehirde iken gerçekleşti (Somani, 1981, s. 27). O, Kalaçuri hükümdarı Achala'nın kızı Karpuradevi ile evlenmişti. Bu evlilikten Prithviraj ve Hariraj adında iki oğlu olmuştu, her ikisi de Gujarat'ta dünyaya gelmişti. Büyük bir cesarete sahip olduğu söylenen Somesvara, 1169-1177 yılları arasında tahtta kalmış ve bu süre zarfında hem Gücerat'taki yerel hânedanlarla hem de Çalukyalarla çeşitli savaflara girişmişti. Bu savaflarda başarılı olsa da asıl şöhretini yaptırmış olduğu tapınaklara borçluydu. İlk olarak babasının adına inşa ettiği bir kasabada beş tapınak yaptı (Sharma, 1959, s. 69). Bu tapınakların birisinin önünde de babasını at sırtında olarak betimleyen bir heykel vardı. Ecmir şehri, içerisinde yükselen bu tapınaklar sayesinde Hindistan'ın tapınakları ile ünlü Meru şehri ile rekabet eder hale geldi. Somesvara'nın ayrıca Ecmir'in dokuz mil kuzeydoğusunda bulunan Gauknak'ta da çok sayıda tapınak inşa ettirdiği bilinmektedir. 1177 yılında öldüğünde, oğlu Prithviraj Sambar, Ecmir ve Delhi şehirlerinin hükümdarı olarak tahta çıktı (Bilas Sarda, 1941, s. 145-146).

Prithviraj'ın Dünyaya Gelişi ve İlk Gençlik Yılları

Rajputların son büyük hükümdarı olup (Panagariya-Pahariya, 1947, s. 40) yiğitliği, aşk hayatı ve savaçılığı hâlâ Kuzey Hindistan'da coşkulu bir şekilde söylenen ve hatta hayatı üzerine sinema filmleri çekilen Prithviraj (Prasad, 1927, s. 9; Tripathi, 1942, s. 335), Hint takvimine göre 1223 yılının Jyestha ayının 12'sinde dünyaya gelmiştir. Bu takvimin miladi olarak karşılığı 19 Mayıs 1166'ya tekabül etmektedir (Singh, 2019, s. 7). Hint kahramanlık destanlarından birisi olan *Prithvirajavijaya*'dan elde edilen bilgilere göre Prithviraj'ın annesi Karpuradevi 1222 yılında (M. 1165) Mars'ın Oğlak'ta, Satürn'ün Kova'da, Venüs'ün Balık'ta, Güneş'in Koç'ta, Ay'ın Boğa'da ve Merkür'ün İkizler'de olduğu çok hayırlı bir zamanda hamile kalmıştı. Somesvara 1177 yılında öldüğü zaman Prithviraj henüz 11 yaşındaydı. Onun ve kardeşi Hariraj'ın yetişmelerini anneleri Karpuradevi üstlenmek zorunda kalmıştı. Prithviraj, Sambar ve Delhi de topraklarına dâhil olmak üzere Ecmir'de tahta çıktığında (C.C.W., 1904, s. 9) devletini yönetecek bilgi ve beceriye sahip değildi (Somani, 1981, s. 28; Sharma, 1959, s. 72). Bu sebeple Çavhan Hânedanı 1779 yılına kadar Karpuradevi'nin yönetimi altında kaldı. Bu süre zarfında Karpuradevi'ye, son derece hayırsever bir kişilik olarak tasvir edilen ve hânedan için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen amcası Bhuvanaikamalla ve kocası döneminde de önemli devlet kademelerinde görevlendirildiği bilinen Kadambavasa yardım etmişti. Kadambavasa aynı zamanda Prithviraj'ın eğitiminden de sorumluydu ve Prithviraj'ın sonraki dönemleri dikkate alındığında son derece iyi bir eğitim aldığı sonucuna varmak mümkündür. Karpuradevi'nin iki yıllık naibliği döneminde Ecmir'in oldukça mamur bir hale getirildiği bilinmektedir. Anlatılana göre Ecmir'de o kadar çok ağaç vardı ki güneş yeryüzünün sadece onda birini görebilmekteydi. Ayrıca yine Karpuradevi döneminde ülke nüfusunun da çok yoğun olduğu bilinmektedir. O, kendi adına bir de kasaba inşa ettirmiştir (Sarda, 1941, s.146).

Bu arada Prithviraj'ın eğitimine devam edilmekteydi. Onun gerçek bir hükümdar olarak yetiştirilebilmesi için her türlü gayret sarf ediliyordu. Ecmir, dönemin kültürel açıdan önde gelen şehirlerinden birisi olduğu için Prithviraj açısından oldukça elverişliydi. Genç prensin kötü ruhların etkisinden kurtulması için de boynuna kaplan pençesi ve Tanrı Vişnu'nun on figürünü içeren bir tılsım takılmıştı. Prithviraj eğitim sürecinde altı dil öğrenmişti. Her gün düzenli olarak eğitimlerine devam eden Prithviraj at biniciliği, ok atmayı ve avlanma becerisini de iyi derecede edinmişti (Somani, 1981, s. 29).

⁵ Dekken kuzeyde Narbada Nehri, batıda Umman Denizi, doğuda Bengal Körfezi, güneyde ise Tungabhadra Nehri ile çevrilidir. Dekken platosu Maharashtra, Karnatik ve Telangana olmak üzere üç bölgeye ayrılmaktadır (Oruç, 2022, s.229).

Günümüzde Prithviraj'ın destansı kahramanlıkları için en önemli kaynaklardan birisi olan *Prihviraaj-Raso*'nun yazarı Chand Bardai (1165-1192), aynı zamanda saray şairiydi. Muhtemelen o, çocukluğundan beri Prithviraj'ın yanında kalmış ve ikisi birlikte büyümüşlerdi. Nitekim Chand Bardai ile Prithviraj arasında sadece bir yaş vardı. Hint edebiyatının en eski şiir kitaplarından birisi olduğu söylenen *Prihviraaj-Raso* altmış dokuz kitap ve yüz bin kıtadan oluşmaktaydı. Bu eserde Chand Bardai, hamisinin hayatını ve yazdığı dönemin tarihini aktarmaktadır. Ancak eser, müellifinin 1192'de ölümü üzerine oğlu Jalhan tarafından tamamlanmıştı. Daha sonra ifade edileceği üzere Gurlu sultanı Muhammed b. Bahaeddin Sâm ile Prithviraj arasında yaşanan Tarain savaşlarından sonrası için aktarılan hatalı bilgilerin sebebi de büyük ihtimalle buydu (Keay, 1933, s. 12-13). Chand Bardai'nin saray şairi olmasının yanı sıra Prithviraj'ın özel danışmanı olduğu da bilinmektedir. Öyle ki genç hükümdar ona sormadan hiçbir karar almıyor ve onu yanından ayırmıyordu. Prithviraj'ın Kannauç racasının kızıyla olan çetrefilli aşk hayatının bütün detaylarını da Chand Bardai'nin eserinde görmek mümkündür (Snatak, 1997, s. 142).

Prithviraj'ın Siyasi Faaliyetleri

Tarihler 1179 yılını gösterdiğinde Prithviraj, annesi Karpuradevi ve onun yardımcılarının Çavhan Hânedanı üzerindeki yönetimine son vererek hâkimiyeti tek başına ele aldı. Prithviraj'ın hükümdarlığı esnasında Çalukya Hânedanı'ndan Raca Bima II (1178-1240) Gücerat'ta; Çandel Hânedanı'ndan Raca Paramardi (1165-1203) Bundalkent/Bundalkhant'te; Gahadavala Hânedanı'ndan Raca Cayçend (1170-1774) ise Kannauç'da hüküm sürmekteydi⁶. İlerleyen süreçte Prithviraj'ın zikredilen hânedanlarla savaşlara tuttuğu ve bu savaşlardan başarı ile ayrılarak Kuzey Hindistan'da hatırı sayılır bir nüfuz elde ettiği görülecektir (Bayur, 1987, s. 257). Belki de sırf bu yüzden bazı kaynaklarda onun tarihî açıdan çok önemli bir şahsiyet olduğu söylenmekle birlikte komşu rcalıklarla arasının pek de iyi olmadığı sıklıkla ifade edilmektedir (Tripathi, 1942, s. 335; Srivastava, 1959, s. 71).

Prithviraj her ne kadar çeşitli eğitim süreçlerini tamamlayarak hükümdarlığa layık birisi olduğunu kanıtlaya da onun genç yaşta tahta çıkması ilk etapta Çavhan Hânedanı içerisinde bazı ayaklanmalara sebebiyet verdi. Anlaşıldığı kadarıyla bu ayaklanmaların ilki geçmişe dayanan hânedan içi bir hesaplaşma niteliğindedir. Nitekim genç hükümdarın tecrübesizliğinden istifade etmek isteyerek Ecmir'in Gudapura Kasabası'nı ele geçiren Nagarjuna adlı prens, aslında Prithviraj'ın bir akrabasıydı. Olayın geçmişi şöyleydi: Çavhanların otuzuncu hükümdarı Prithviraj II, kendisine muhalefet eden ve Çavhan hükümdarlarının en zengini olan hânedanın yirmi sekizinci hükümdarı Vigharaj IV'ün oğullarından Aparagangeya'yı iki taraf arasında meydana gelen bir savaş esnasında yenilgiye uğratmış ve muhtemelen öldürmüştü. Bundan sonra olay bir husumete dönüşmüş ve savaştan kurtulmayı başaran Vigharaj IV'ün diğer oğlu Nagarjuna intikam alacağı günü sabırla beklemeye koyulmuştu. Somesvara'nın hüküm sürdüğü yıllar, Çavhanlar için oldukça parlak bir dönemdi. Üstelik Somesvara hem yiğitliği hem de savaşçılığı ile ön plana çıkmaktaydı. Böyle bir zamanda Nagarjuna'nın isyan çıkararak yeni bir savaşa tutuşması hiç de akıllıca olmazdı. Prithviraj'ın hükümdarlığında ise Nagarjuna aradığı fırsatı bulduğuna kanaat getirerek harekete geçti ve Gudapura'yı işgal etti (Sharma, 1959, s. 73; Bilas Sarda, 1941, s. 146). Ram Vallabh Somani bu olayın tarihini 1177-78 yılı olarak vermektedir (Somani, 1981, s. 39). Ancak başka kaynaklarla desteklenemeyen bu tarihlendirme muhtemelen hatalıdır. Nitekim zikredilen tarihlerde Karpuradevi yönetimdeydi ve hiçbir kaynak onun döneminde böyle bir hadisenin cereyan ettiğinden söz etmez.

⁶ Bu hânedanlar hakkında geniş bilgi için bkz (Sharma, 1947, s. 3-67). Bunların yanı sıra Kuzey Hindistan'ın bir kısmında da uzun zaman önce bölgeye gelip yerleşmiş olan Arap ve Türk kavimleri mevcudiyetlerini devam ettirmekteydi. Bunlardan Karmatiler, Multan'ı, Gazneliler, Pencap ve Lahor'u, Sumaralar (muhtemelen Ak Hunların dağılmasından sonra Sind'de kalan küçük bir beylik) ise Sind'i ellerinde tutuyorlardı. Esasen Multan ve Sind bölgeleri de Gazneli Mahmud zamanında fethedilmiş olmasına rağmen onun vefatından sonra devletin gerilemesi ile birlikte elden çıkmıştı. Gazne de 1173 yılında Gurlular tarafından ele geçirilmiş (Şemsüddin Muhammed el-Musevî, vr. 326b; el-Bedâuni, 1986, s. 64) ve Gazneli toprakları Kuzey Hindistan'da Pencap ve Lahor ile sınırlı kalmıştı.

Nagarjuna bu girişiminde yalnız değildi. Anlaşıldığı kadarıyla Çavhanlar içerisinde bazı önemli komutanlar da genç Prithviraj'ın devleti yönetebileceğine inanmıyor ve bu iş için Nagarjuna'nın daha uygun olduğunu düşünüyorlardı. Böylece onlar isyancı başını destekleyerek Gudapura'nın alınmasında da önemli rol oynadılar. Bu haliyle askeri destekli olarak gerçekleşen isyan bir taht mücadelesine dönüştü. Esasen Nagarjuna'nın bu hareketi Prithviraj'ın askeri alanda da kendisini ispat etmesi için önemli bir fırsattı ve o bu fırsatı ordu içerisinde bir birliğin sağlanabilmesi için iyi bir şekilde kullanmalıydı. Çok geçmeden Prithviraj fillerle takviye edilmiş, süvari ve piyadelerden oluşan büyük bir ordu ile harekete geçti. Çavhan askerleri Gudapura'yı kuşattığında Nagarjuna ailesi ile birlikte kaleye sığınmıştı. Bu savaşı kazanmasının imkânsız olduğunu bilse de ne kendisinin ne de askerlerinin teslim olmak gibi bir niyeti yoktu. Bu sebeple iki taraf arasında savaş başladığında Nagarjuna, ilk etapta direnmeyi tercih etti. Fakat çok geçmeden sığınmış olduğu kale Prithviraj tarafından kuşatılıp askerleri birer birer öldürülmeye başlanınca Nagarjuna kaçmaktan başka bir çare bulamadı. Oysa askerleri, ordu komutanı Devabhata öncülüğünde savaşmaya devam ediyordu. Bu şekilde Nagarjuna'nın emrindeki son asker öldürülünceye kadar savaş devam etti. Nihayetinde isyancı birlikler büyük bir yenilgiye uğratılırken Nagarjuna'nın annesi ve karısı, Prithviraj'ın askerleri tarafından yakalanıp esir edildi. Genç hükümdarın bu ilk savaşında galip gelmesi öz güvenini arttırmıştı. Öldürülen isyancı askerlerin kesik başlarının Ecmir Kalesi'nin girişine asılmasıyla da bu durum perçinlenmiş oldu (Sharma, 1959, s. 74; Somani, 1981, s. 39).

Prithviraj'ın bu başarısı ile birlikte Çavhan Devleti içerisindeki huzursuzluklar giderilmiş oldu. Bu aşamadan sonra Prithviraj'ın komşu devletlerle savaşıp ülke topraklarına katmasının önünde bir engel kalmamıştı. O, ilk seferini Racastan Bölgesi'nde bulunup Bhadanaka Krallığına bağlı olan Alwar⁷ üzerine gerçekleştirdi. Esasen Bhadanaka Krallığı, bu bölgede uzun zamandır varlığını devam ettirmekteydi ve Prithviraj'ın saldırısı Çavhanlar tarafından Bhadanakalar üzerine gerçekleştirilen ilk saldırı değildi. Daha önce de Çavhan hükümdarı Vigrharaj IV, mezkûr krallık üzerine bir sefer gerçekleştirerek onları yenilgiye uğratmış, ancak tam olarak boyun eğdirememişti. Prithviraj'ın Alwar seferini ne zaman gerçekleştirdiğine yönelik kesin bir tarih verilemez de bu hususta 1182 yılından kısa bir süre önce yapıldığı yönünde varsayımlar bulunmaktadır. Tarihi kayıtlardan anlaşılıyor ki bu saldırıdan sonra Bhadanakalar büyük bir yenilgiye uğratılmıştır. Nitekim sonraki süreçte Bhadanaka Krallığı'na dair herhangi bir bilgiye tesadüf edilmemektedir (Singh, 1964, s. 165; Sharma, 1959, s. 74).

Bhadanaka Krallığına son verilmesinin ardından Prithviraj, yönünü güneydoğuya çevirdi. Onun hızlı ama kontrollü yükselişi komşu racalıkların dikkatini çekmekteydi. Öyle ki 1182 yılında gerçekleştireceği Bundalkent/Bundalkhant seferinde bölgenin sakinleri olan Çandel Hânedanı (IX-XII. yy.) kendisine karşı Kannauc'da bulunan Gahadavala Hânedanı (XI-XII. yy.) ile iş birliği içerisinde bulacaktı. Çandel Hânedanı hükümdarları kendilerini "ay ırkının" mensupları olarak addetmekteydiler ve eski zamanlarda Cecakabukti adıyla bilinen Bundalkent de onların başkentiydi (Dikshit, 1968, s. 5-6). Savaşın sebebine gelince; anlatılana göre Prithviraj, Racastan'ın Sameta adlı yerleşim yerinden Delhi'ye doğru ilerlerken askerleri Çandellerin saldırısına maruz kalmış ve Çavhan ordusunun bir kısmı öldürülmüştü. İntikam hırsı ile harekete geçen Prithviraj, Çandellerin önemli şehirlerinden birisi olan Mahoba'ya geldiğinde Çandel-Gahadavala ittifakına tanıklık etti. Ancak o yine de saldırıya geçip müttefikleri yenilgiye uğratmayı başardığı gibi Çandel Hânedanı'nın neredeyse bütün şehirlerini yakıp yıktı. Ardından savaşın önemli kahramanlarından birisi olan Pajjuna Ray'ı bölgeye tayin ettikten sonra geri dönüp Delhi'ye gitti. Çavhanların Çandel toprakları üzerindeki hâkimiyeti 1192 yılına kadar devam etti. Anlaşıldığı kadarıyla Prithviraj ile gerçekleşen savaşta kaybedeceğini anlayıp kaçan Çandel racası Paramardi, onun 1192'de Gurlulara (1157-1216) yenilmesini fırsat bilerek geri dönüp topraklarına tekrar hâkim olacaktı (Singh, 2019, s.167-169; Smith, 1920, s. 188).

⁷ Alwar, Rajasthan'ın kuzey doğusunda 27° 4' ve 28° 4' kuzey enlemleri ile 76° 7' ve 77° 13' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Günümüz Hindistan'ının turistik şehirlerinden birisi olan Alwar gezi ve eğlence için tercih edilmektedir. Bkz (Ram, 1968, s. 3; Sharma-Kumar-Sanu-Verma-Rajput, 2022, s. 336).

Prithviraj'ın diğer bir savaşı Gücerat'ta bulunan Çalukya Hânedanı ile olacaktır. Savaş muhtemelen 1185-1190 yılları arasında gerçekleşmiştir. Çalukyaların tam olarak ne zaman Gücerat'a geldikleri belli olmamakla birlikte 961-1242 yılları arasında bölgede hüküm sürdükleri bilinmektedir (Campbell, 1896, s. 164). Brahmani kökenli olan Çalukyaların Prithviraj ile çağdaş hükümdarları Bhimadeva II'dir. Ancak bu savaş ile ilgili neredeyse tek kaynak olduğu söylenen *Prithviraj-Raso*'nun aktarmış olduğu bilgilere pek güvenilmez. Zira ona göre savaş iki tarafın Ecmir'in hafif kuzeydoğusunda bulunan Nagor şehrine hâkimiyet kurmak istemesi yüzünde çıkmıştır. İlaveten düşmanlık Prithviraj değil, babası Somesvara zamanında başlamıştır. Prithviraj döneminde ise Nagor'da bulunan Çalukya askerleri üzerine bir gece baskını düzenlenmiş ancak başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Sharma, 1959, s.74). Nagor'un konumu düşünüldüğünde Gücerat'a oldukça uzak bir bölge olması hasebiyle gerçekten de böyle bir savaşın yaşanması pek ihtimal dâhilinde değildir. Nitekim Gücerat, Ecmir'in güneyinde yer alırken Nagor, Ecmir'in kuzeyinde, büyük Racastan'nın neredeyse tam ortalarında bulunmaktadır.

Prithviraj kadar olmasa da Kuzey Hindistan tarihinin Ortaçağ kahramanlarının önde gelenlerinden birisi de Kannauc'da bulunan Gahadavala Hânedanı'nın hükümdarı Cayçend idi. Esasen Cayçend ile Prithviraj teyze çocuklarıydı. Ama aralarında büyük bir rekabet vardı (Lethbridge, 1881, s. 184). Bilhassa Cayçend Gahadavalalara bağlı olan Delhi'nin Çavhanlar tarafından ele geçirilmesini bir türlü kabullenemiyordu (Chandra, 2014, s.64). Prithviraj'ı yenilgiye uğratıp tamamen ortadan kaldırmak Cayçend'in dış politikadaki neredeyse yegâne amacı olmasına rağmen bunu gerçekleştirecek askeri güçten mahrum olması elini kolunu bağliyordu. Yine de ele geçirdiği her fırsatta Çavhanların aleyhine tutum sergilemekten vazgeçmiyordu. Mesela yukarıda da ifade edildiği gibi Prithviraj'ın Çandellerle olan savaşında, ikincisine askeri destekte bulunması bunun en önemli kanıtıydı. İki taraf arasındaki rekabetin körüklenmesi Cayçend'in gerçekleştirdiği *Rajasuya Yajna* töreninde (kralların tanrılarına sunmak üzere gerçekleştirdiği bir çeşit adak adama ritüeli) yaşandı. Cayçend bu törene Prithviraj'ı da davet etmesine rağmen o, kendisini Cayçend ile eşit hatta ondan daha üstün olarak gördüğü için reddetti. Ama asıl düşmanlık ve savaş Prithviraj'ın *svayamwara*⁸ esnasında Cayçend'in kızı Prensese Samyogita'yı kaçırap Kannauc'u işgal etmesi ile gerçekleşti. Cayçend, kızı Samyogita için gerçekleştirmiş olduğu *svayamwaraya* Prithviraj'ı davet etmedi. Oysaki Hint geleneklerine göre komşu bütün krallardavet edilmeliydi. Cayçend bunun çaresini, Prithviraj'ın heykelini yaptırıp sarayın bahçesine koymakta buldu. Bu şekilde Prithviraj ruhen olmasa da şeklen davete katılmış olacaktı. Oysa Prithviraj ile Samyogita, Cayçend'in hiç bilmediği büyük bir aşk yaşıyorlardı. Çand Bardai'ye göre bu aşkın habercisi de eğitimli bir papağandı. Muhtemelen Samyogita bu papağan aracılığı ile Kannauc sarayında kendisi için düzenlenecek olan *Svayamwaradan* Prithviraj'ı haberdar etti. Bu arada tören başlamıştı. Nasıl ki Cayçend, Prithviraj'ı davet etmeyerek geleneklere karşı çıktıysa benzeri bir hareket de kızı Samyogita'dan geldi ve o evleneceği kişiye takdim etmek üzere hazırlanan çelengi götürüp Prithviraj'ın heykelinin boynuna astı. Tam bu esnada savaşçıları ile birlikte tören alanını basan Prithviraj, Samyogita'yı alıp kaçırdı⁹. İlaveten orduları Kannauc şehrini büyük oranda tahrip etti (Bilas Sarada, 1941, s.147; Sharma, 1959, s. 77; Tripathi, 1942, s.335; Singh, 2019, s. 9). Bu kaçırma olayının 1191'den kısa bir süre önce olduğu tahmin edilmektedir. Gerçekten de Prithviraj'ın Hindistan geleneklerine bu şekilde aykırı davranması için onun birçok savaşa girmiş ve bu savaşlardan kendisini kanıtlayarak çıkmış olması gerekirdi. Nitekim öyle oldu. Şimdi iki taraf arasındaki düşmanlık öyle bir noktaya geldi ki aşağıda göreceğimiz üzere Gurlu sultanı Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sâm'ı Prithviraj ile savaşması ve onu yok etmesi için teşvik eden kişi de Cayçend oldu.

⁸ *Svayamwara* bir saray evliliği türüydü. Geleneklere göre kral kızının evlenme zamanı geldiğinde komşu kral ve prenslere haber gönderir ve onları sarayına davet ederdi. En güzel kıyafetler giyiniş süslenmiş olan prenses bu krallardan birisini kendisine eş olarak seçerdi. Ayrıca kızını evlendirecek olan kralın bütün komşu kral ve prensleri davet etmesi gerekirdi. *Svayamwara* hakkında detaylı bilgi için bkz (Meyer, 1953, s. 78-89).

⁹ Ram Vallabh Somani'ye (1981) göre Cayçend kızının Prithviraj'ı seçmesi üzerine büyük bir öfkeye kapılıp onu saraydan çıkararak Ganga Nehri'nin kenarında ıssız bir yerde bulunan başka bir saraya kapatmıştır. Ancak Somani'nin verdiği bu bilgi konuya ilgi duyan hiçbir tarihçi tarafından desteklenmemektedir. Bu husustaki ortak kanaat Prithviraj'ın tam da *svayamwara* esnasında Samyogita'yı kaçırdığı yönündedir (s. 60).

Tarain Savaşları ve Prithviraj'ın Ölümü

Kuzey ve Orta Hindistan'da yukarıda zikrettiğimiz hadiseler cereyan ederken –ki burada sadece olaylara Prithviraj ekseninden bakılmış olup bu hânedanlıkların birbirileri ile mücadeleleri de söz konusudur- bölge, Gazneli Sultan Mahmud benzeri başka bir Müslüman hükümdarın fetih hareketlerine tanıklık etmekteydi. Bu hükümdar Afganistan ile Herat arasındaki dağlık bölgede kurulmuş olan Gurlular Devleti'nden (1157-1216), Sultan Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sâm idi. Gerçi bu yıllarda kendisi henüz hükümdarlık makamında olmayıp Gurluların payitahtı Firûzkûh'ta hüküm süren Sultan Gıyaseddin Muhammed b. Bahaeddin Sâm'ın hem kardeşi hem de Gazne'deki vekiliydi. Gazne şehrinin Gurluların hâkimiyetine geçmesinden sonra (İbnü'l-Esir, 2019, s. 518; Cüzcânî, 1342, s. 358; Mîrhând, 1338, s. 787; Hândmîr, 1333, s. 606; Bayur, 1987, s. 255). Sultan Gıyaseddin, kardeşi Muizzeddin'i bu şehrin yönetimine atamış, o da kısa bir süre sonra Hindistan seferlerine başlamıştı. Muizzeddin Muhammed'in Hindistan seferleri başkaca çalışmaların müstakil konusunu teşkil ettiği için burada detayları ile üzerinde durulmayacaktır. Yalnız şunu bilmekte fayda vardır ki onun 1175 yılında başlatmış olduğu seferler ile birlikte tarihler 1191'i gösterdiğinde Multan, Gücerat ve Lahor gibi Sind havzasının önemli şehirleri ele geçirilmiş ve hatta Gaznelilerin Lahor hâkimiyetine de son verilip bu devlet son bakiyeleri ile birlikte tarih sahnesinden silinmişti¹⁰.

Yukarıda zikredilen tarih aralıkları, Prithviraj'ın da Kuzey Hindistan'da en faal dönemine denk gelmekteydi. Onun girişmiş olduğu savaşlar ve elde ettiği başarılar şan ve şöhretini o kadar arttırmıştı ki kuzeyden gelen tehlikeyi belki de ilk zamanlar çok önemsemedi. Kendisi gücünün doruk noktasındaydı. Ama düşmanı da öyleydi. Muizzeddin Muhammed'in akınları durmaksızın devam etti ve Sind havzasında son derece iyi bir yayılma gösteren Gurluların yeni hedefi Delhi oldu. Bu sebeple Muizzeddin Muhammed 1191'de Lahor'dan güneye doğru ilerleyip ilk olarak *Târih-i Firişte*'ye göre racaların payitahtı olan Taberhinde'yi/Bhatinda ele geçirdi (Esterabâdî, t.y., s. 130). İşte bu aşamadan sonra Prithviraj yaklaşmakta olan tehlikenin büyüklüğünün farkına vardı ve geçmiş düşmanlıkları bir kenara bırakarak ortak düşmana karşı ittifak arayışlarına girdi. Bu girişiminde de başarılı olan Prithviraj çok sayıda racayı kuvvetleri ile birlikte etrafında toplamayı başardı. Bu arada Muizzeddin Muhammed, Taberhinde'yi fethettikten sonra buranın yönetimine Kadı Muhammed Abdusselam Nesâvî Tulekî'yi getirmiş ve 12 bin seçme süvarisini de onun emrine vermişti (Esterabâdî, t.y., s. 130).

Prithviraj, Taberhinde'nin Gurlularca fethinden hemen sonra harekete geçti. Ordusunda 200 bin süvari ve 3 bin fil vardı. Onun ilerleyişinden haberdar olan Muizzeddin Muhammed de karşı harekât başlattı ve iki ordu Sursuti Nehri'nin kenarında bulunan Tarain Köyü'nde karşı karşıya geldi. Prithviraj sayı üstünlüğünü iyi bir şekilde kullandı ve Gurlular büyük bir hezime uğratıldıkları gibi Muizzeddin Muhammed de omuzundan aldığı bir yara ile savaş meydanından bir Kalaç askerinin yardımıyla güç bela kaçırıldı (Cüzcânî, 1342, s. 399-400; el-Bedâunî, 1986, s. 69; Hoca Nizâmüddin Ahmed, 1913, s. 39; Sirhindi, 1931, s. 9; Prasad, 1931, s. 67-68; Durak, 2000, s. 72-73). Esasen Gurlu ordusunun savaşı kaybedeceği ilk aşamada sağ ve sol cenahın çöküp Hint ordularının merkeze saldırmaya başlamalarından anlaşılmış, ancak Muizzeddin Muhammed bir akrabasının da uyarılarına rağmen savaşmaktan geri durmamıştı (Esterabâdî, t.y., s. 131). Prithviraj, bu görkemli galibiyetten sonra derhal Taberhinde'ye ilerleyerek burasını düşmanın elinden kurtardı. Ancak o, Muizzeddin Muhammed'in dağılan ordularını takip edip tam anlamıyla yok etme fırsatını elinden kaçırdı. Aslına bakılırsa bunun için herhangi bir girişimde dahi bulunmadı (Chandra, 2014, s. 69). Belki de böylesine bir hataya düşmesi kendi sonunu hazırlayan en önemli etmenlerden birisi olacaktı.

Muizzeddin Muhammed'in yenilgisinin ardından bir yıl geçmişti. O, bu süre zarfında bütün mesaisini intikam hırsı ile yanıp tutuşan yeni ve tam teçhizatlı bir ordu kurmak için harcamıştı. Nihayet hazırlıklar

¹⁰ Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sâm'ın Hindistan seferleri için bkz. (Haig, 1958, s. 38-73; Öntürk, 2020, s. 119-144).

tamamlandıktan sonra Gurlu ordusu 1192’de harekete geçti. Türklerden, Afganlardan ve Taciklerden müteşekkil bu ordu,120 bin kişiden oluşmaktaydı. Muizzeddin Muhammed, ilk olarak bir önceki yıl fethedilmesine rağmen Birinci Tarain Savaşı’ndan sonra elden çıkan Taberhinde’ye ilerleyip burasını ikinci defa fethetti. Ardından Kıvamü’l-Mülk Rüknüddin Hamza adlı bir emîrini Prithviraj’a gönderip ondan Müslüman olmasını istedi. Ancak Prithviraj geçen yıl kazanmış olmasının rehaveti ve ilaveten yeni hazırlanmış yüz elli race ve 300 bin kişiden oluşan ordunun vermiş olduğu güvenle bu teklifi sert bir şekilde reddetti. Bundan sonra iki ordu bir kez daha Tarain’de karşı karşıya geldi. Savaş arifesinde Prithviraj ile birlikte diğer racaların Muizzeddin Muhammed’e göndermiş oldukları bir mektup dikkat çekicidir. Mektupta şu ifadelere yer verilmiştir:

“Askerlerimizin cesaretine ve gözlerinle gördüğün Hindistan’ın kazalarından gelen ve gün geçtikçe artan sayısına yabancı değilsin. Eğer kendi canına acımıyorsan ordudaki askerlere acı. Çünkü onlar hâlâ mutlu bir yaşam sürebilirler. Senin pişman olup acele bir şekilde tövbe etmen şu an daha iyi bir çözümdür. Biz sana güvenli bir şekilde geri çekilmen için izin veriyoruz. Ama sen eğer kötü bahtında kararlıysan, düşman saflarını yaran 300’ü aşkın fillerimizle, ova aşan atlarımızla ve kana susamış askerlerimizle sabah vaktinde senin hırsına yenik düşmüş askerlerinle çarpışmak için Tanrılarımıza yemin ettik” (Esterabâdî, t.y., s. 132).

Muizzeddin Muhammed kendisinin geri çekilmek gibi bir yetkiye sahip olmadığını, bunu ancak kardeşi Sultan Gıyaseddin Muhammed’in emri ile yapacağını ve kendisine gönderilen mektubu sultana iletip haber beklediğini söyledi. Aslında bu tamamen bir oyalama taktiğiydi. Muizzeddin Muhammed gün doğumuna yakın bir baskın yapmanın planlarını yapıyordu. Gerçekten de o yapmış olduğu planı henüz güneş doğmadan uygulamaya koyup Hint ordularını uykudayken yakaladı. O andan itibaren racalar ve askerleri için tam bir kıyım başladı. Çok geçmeden Prithviraj’ın önderlik ettiği ordu ağır bir hezimete uğratıldı. Prithviraj her ne kadar canını kurtarmak için savaş alanından kaçsa da Sarsuti Nehri kenarında tutsak edildi. Kısa bir süre sonra da öldürüldü. Prithviraj büyük bir krallığa sahipti. Elde etmiş olduğu başarılar ile de Çavhan Hânedanı’nın en büyük hükümdarı olma özelliğini hak ediyordu. Onun döneminde Ecmir, Delhi ve Sambar devletin önemli merkezleri iken Racastan Bölgesi’nin büyük bir kısmı da hâkimiyet altındaydı. Prithviraj Çandelleri, Çalukyalari ve Gahadavalaları da yenilgiye uğratmış ve bu hânedanlar üzerinde bir üstünlük kurmuştu. Onun ölümünden sonra Gurlular kısa süre içerisinde Sursuti, Hansi, Semane, Kuhram ve Ecmir’i fethettiler. Ancak Ecmir daha sonra Prithviraj’ın oğlu Raca Kuleh’e bırakılıp haraca bağlandı. Bundan sonraki süreçlerde Gurlular, Sultan Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sâm’ın önemli komutanlarından birisi olan Kutbeddin Aybek önderliğinde Delhi’yi de fethedecek ve Delhi Türk Sultanlığı’nın temelleri yine bu komutan tarafından atılacaktır (İbnü’l-Esîr, 1987, s. 152; Hândmîr, 1333, s. 607; Fasih Hâfî, 1384, s. 747; Badâunî, 1986, s. 70; Cüzcanî, 1342, s. 400-401; Durak, 2000, s. 75).

Sonuç

Çavhan Hânedanı, Gucar Racputlarından olup VI. yüzyılda Racastan Bölgesi’nde ortaya çıkmıştır. Bu hânedanın kökeni hakkındaki bilgiler belirsizliğini korumaktadır. Mitolojik anlatılar Çavhanların Agnikula ırkına mensup olduğu yönünde bilgiler sunmaktadır. Racastan’ın doğu kısımlarında yer alan Sambar şehri Çavhanlar tarafından inşa edilmiş ve bu hânedanın ilk başkenti olmuştur. VII. yüzyılın başlarında hüküm süren Ajairaj tarafından Ecmir şehrinin kurulması ve merkez haline getirilmesi ile de Çavhanların şöhreti artmıştır.

Çavhan Hânedanı’nın son güçlü hükümdarı Prithviraj’dır. 1166 yılında dünyaya geldiği kabul edilen Prithviraj oldukça iyi bir eğitim sürecinden geçmiş, siyasi, askerî ve kültürel yönlerini geliştirmiştir. Babası

Somesvara'nın 1177 yılında vefat etmesi üzerine henüz 11 yaşında Ecmir, Delhi ve Sambar'ın hükümdarı olarak tahta çıkmıştır. Devleti yönetecek bilgi ve tecrübeden yoksun olan Prithviraj'a hükümdarlığının ilk yıllarında annesi Karpuradevi, babası döneminin ünlü devlet adamlarından Kadambavas ve annesinin bir akrabası olan Bhuvanaikamalla naiblik etmiştir. O bir süre daha eğitim hayatına devam ettikten sonra 1179 yılında yönetimin kontrolünü tamamen eline almıştır.

Prithviraj 1179-1192 yılları arasında hüküm sürmüştür. Bu süre zarfında komşu ricalıklar olan Bhadanaka Krallığı, Çandel Hânedanı, Çalukya Hânedanı ve Kannauc Hânedanı ile savaflara girişip bu savafların neredeyse tamamında başarılı olmuştur. Bu sebeple o her ne kadar şöhet sahibi bir hükümdar olsa da komşuları ile arası hiç bir zaman iyi olmamıştır. Prithviraj'ın günümüzde de bir kahraman olarak tanınmasının ve anılmasının en önemli sebeplerinden birisi onun bir *svayamwara* esnasında sevgilisi Samyogita'yı kaçırıp Kannauc'u yakıp yıkmasıdır. Bu hikâyeye Prithviraj temalı neredeyse bütün kaynaklarda tesadüf edilmektedir. Başka bir sebep ise Müslümanlığa karşı olan düşmanlığıdır. Nitekim bu düşmanlık hissi ile 1191 yılında Gurlu Sultanı Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sam ile ilk karşılaşması olan Birinci Tarain Savaşı'nda onu yenilgiye uğratmayı başarmıştır. Bu yenilgi ile kendi payitahtı Gazne'ye dönen Muizzeddin bir yıl içerisinde büyük bir ordu hazırlayarak geri dönmüştür. Prithviraj ise birçok raca ile Muizzeddin'e karşı birlik olmasına rağmen müttefikler 1192 yılında meydana gelen İkinci Tarain Savaşı'nda büyük bir hezimete uğratılmışlardır. Esir olarak ele geçirilen Prithviraj kısa bir süre sonra öldürülmüş, toprakları Gurlular tarafından fethedilmiştir.

Kaynakça

- Bayur, Y. H. (1987). *Hindistan tarihi*. (Cilt 1). Ankara: TTK.
- Bhandari, S. (t.y.). *History of Malva*. (Cilt 1). Ajmer Indore: History Publishing House.
- Bilas Sarda, D. B. H. (1941). *Ajmer: historical and descriptive*. Ajmer: Fine Art Printing Press.
- C.C.W., (1904). *Ajmer Merwara*. (Vol. 1-A. Ajmer): Scottish Mission Industries LTD.
- Campbell, J. M. (1896). *Gazetteer of the Bombay presidency history of Gujarat under government orders. Vol. I*. Bombay: Government Central Press.
- Chandra, S. (2014). *History of medieval india (800-1700)*. New Delhi: Orient Blackswan.
- Cüzânî, Ebû Amr Minhâcuddîn Osmân b. Sirâciddîn Muhammed (1342). *Tabakât-ı nâsirî*. (Cilt 1). Tash. A. Habibî (Tash.). Kabil: Encümen-i Târîh-i Afganistan.
- Dhondiyal, B. N. (1966). *Rajastan gazeetteers -Ajmer-*. Rajastan: Jaipur.
- Dikshit, S.K. (1968). *Spot-light on the history of the Chandellas*. New Delhi: Shivaji Nagar.
- Durak, N. (2000). *Hindistan'a kuzeyden yapılan seferler*. Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları.
- el-Bedâunî, Abdu'l-Kadir İbn Mülûk Şah. (1986). *Müntehâbü't-tevârih*. S. George ve A. Ranking (İng. Terc.). Delhi: Renaissance Publishing House.
- Esterabâdî, Muhammed Kasım Hinduşah. (t.y.). *Târîh-i Firişte*. M. R. Nasirî (Musah.). İsfahan: Merkez Tahkikat Rayane-i Kâime.
- Fasih Hâfî, Ahmed b. Muhammed. (1384). *Mücmel-i Fasihî*. (Cilt 2). M. N. Nasrabâdî (Tash.). Tahran: Esâtir.

- Haig, W. (1958). Mu'izz'ud'din Muhammed Bin Sam of Ghur and the earlier slave kings of Delhi. *The Cambridge History of India*, (Cilt 3), 38-73. Erişim Adresi: <https://archive.org/details/cambridgehistory035492mbp>
- Hândmîr, Gıyâsüddîn Hândmîr b. Hâce Hümâmüddin Muhammed b. Hâce Celâlüddin Muhammed. (1333). *Târîhu habibi's-siyer fi ahbâr-ı efrâd-ı beşer*. (Cilt 2). Kitabhâne-i Hayyâm, Tahran.
- Hoca Nizâmüddin Ahmed. (1913). *Tabakât-ı ekberî*. B. De (İng. Terc.). Kalkütta.
- İbnü'l-Esîr, Ebû'l-Hasan İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî. (2019). *el-Kâmil fi't-târih*. (Cilt 9). A. Özeydın (Çev.). İstanbul: Ravza Yayınları.
- İbnü'l-Esîr, Ebû'l-Hasan İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî. (1987). *el-Kâmil fi't-târih*. (Cilt 11). A. Özeydın (Çev.). İstanbul: Bahar Yayınları.
- Keay, F. E. (1933). *A history of Hindi literature*. Calcutta: Y.M.C.A. Press.
- Kulkarni, C. (1966). *Ancient Indian history & culture*, Bombay: Karnatak Publishing House.
- Kulke, H. and Dietmar, R. (2003). *A history of India*. London: Taylor & Francis Group.
- Lethbridge, R. (1881). *A short manual of the history of India*. London: Macmillan And Co.
- Meyer, J. J. (1953). *Sexual life in ancient India -a study in the comparative history of Indian culture-*. New York: Barnes & Noble, Inc.
- Mîrhând, Seyyid Hamîdüddin Muhammed b. Burhânüddin Hâvendşâh b. Kemâlüddin. (1338). *Ravzatü's-safâ fi sîreti'l-enbiyâ ve'l-mülük ve'l-hulefâ*. (Cilt 4). A. Zeryab (Neşr.). Tahran: İntişârât-ı İlmî.
- Oruç, C. (2023). *Behmenî sultanlığı bakiyesi üzerine kurulan Dekken sultanlıklarının tarihi kaynakları*. Hindistan'da Kurulan Türk-İslam Devletlerinin Tarihi Kaynakları, C. Oruç (Ed.). İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.
- Öntürk, V. (2020). Gurlu Sultanı Muizzeddin Muhammed b. Bahâeddin Sâm'ın Hindistan seferleri. *Apjir*, IV(2), 119-144. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/apjir/issue/56424/740276>
- Panagariya, B. L. and Pahariya N.C. (1947). *Political, socio-economic and cultural history of Rajasthan (earliest times to 1947)*. Jaipur: Panchshell Prakashan.
- Prasad, I. (1927). *History of medieval India*. Allahabad: Indian Press.
- Prasad, I. (1931). *A short history of Muslim rule in India from the conquest of Islam to the death of Aurangzeb*. Allahabad: Indian Press.
- Ram, M. (1968). *Rajasthan district gazetteers -Alwar-*. Jaipur: Government Central Press.
- Sharma, D. (1959). *Early Chauhan dynasties*. Delhi: S. Chan & Co.
- Sharma, S.R. (1947). *Ancient Indian history and culture*. Bombay: Aryabhushan Press.
- Sharma, V. R.-Shubham K. S.-Kriti V.-Swati R. (2022). Dimensions of sustainable tourism management: a case study of Alwar city, Rajasthan, India. *Geojournal of Tourism And Geosites*, 41(2), 335-342. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/361645757_DIMENSIONS_OF_SUSTAINABLE_TOURISM_MANAGEMENT_A_CASE_STUDY_OF_ALWAR_CITY_RAJASTHAN_INDIA
- Shukla, D. C. (1978). *Early history of Rajasthan*. Delhi: Bharatiya Vidya Prakashan.
- Singh, M. (2019). Historical coin of Prithviraj Chauhan. *Indian Numismatic Research Group*, n. Page. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/43122371/Historical_Coin_of_Prithviraj_Chauhan

- Singh, R.B. (1964). *History of Chahamanas*. Varanasi: Nand Kishore & Sons Chowk.
- Sirhindi, Yahya b. Ahmed b. Abdullah. (1931). *The Tarikh-i mübarakshahi*. K. K. Basu (İng. Terc.). Bihar: Baroda Oriental Institute.
- Smith, V. A. (1908). *History of India from 600 B.C. to the Mohammadan conquest*. Oxford: Clarendon Press.
- Smith, V. A. (1920). *Ancient and Hindu India being part I of the Oxford history of India*. Oxford: Clarendon Press.
- Snatak, V. (1997). *Medieval Hindi literature*. K. Ayyapa Paniker (Ed.). New Delhi: Sahitya Academy.
- Somani, R. V. (1981). *Prithviraj Chauhan and his times*. Jaipur: Gangapur.
- Srivastava, A. L. (1959). *The sultanate of Delhi (711-1526 A.D.)*. Agra: Shiwa Lal Agarwala.
- Şemsüddin Muhammed El-Musevî, *Kitâb-ı esâhhü't-tevârih*. Turhan Sultan. nr. 224.
- Şencan, H. (2022). *De'bakam Ademin sözleri*. İstanbul: Fesleğenin Ömrü Yayınları.
- Tod, J. (1920). *Annals and antiquities of Rajasthan or the central and western Rajput states of India*. (Cilt 1). Oxford: Oxford University Press.
- Tripathi, R. (1942). *History of ancient India*, Delhi: Motilal Banarsidas.

Extended Abstract

Purpose

The main purpose of this study is to examine the life and political activities of Prithviraj, the ruler of the Chauhan Dynasty, who ruled in the cities of Ajmer, Sambar and Delhi in Northern India between 1177-1192. Questions such as when Prithviraj was born, what kind of education he went through, what his youth was like and his status after he came to the throne were emphasized. In addition, the political conjuncture of the Chauhan Dynasty in the relevant period should be revealed. Again, in the case of Prithviraj, the Chauhan Dynasty is a subject that needs to be studied holistically. There is no independent study on this dynasty, especially in our country. Existing studies have looked at Northern India from the perspective of the Islamic world and are insufficient. In this sense, it is a necessity to examine the political formations of North India and the struggles of Islamic states from the perspective of North India. In addition, issues such as Prithviraj's relations with neighboring states during his reign, the wars he participated in, and his social status were included in the study.

Design and Methodology

This is a research paper focusing on a certain part of the history of Medieval India. First of all, a literature review was made for the subjects of Chauhan Dynasty and Prithviraj, the most famous ruler of this dynasty. In this sense, the relevant parts of Turkish, English and Persian sources have been identified. In line with the determinations made in the next stage, the sources were classified according to the way the subject was handled. First of all, Persian works on the subject were translated within a certain program. The information given by these works has been compared according to the period in which the authors of the source works lived, the authenticity of the information they gave and their perspectives on the events. As a result, it was determined which work gave more accurate information and this information was reflected to the study both in the text and as a footnote. The subject has been especially included in the works of European authors and various

articles and books have been written on this subject. All of the studies that could be identified were classified and translated both chronologically and methodologically. Finally, a limited number of non-detached Turkish works on the subject were examined in a comparative way. As a result of the classification and evaluations, the article was started to be written and it was systematically examined. The information obtained from Turkish, Persian and English works was examined and written comparatively. It has been tried to reach reliable information by making interpretations rather than reflecting the information in the works exactly. After the first writing process was concluded, the study was carefully examined and the other dynasties in it were emphasized. Subjects such as who these dynasties were, when they were founded and in which geographies they ruled are briefly explained in order to make the reader understand the subject without tiring. In addition, Prithviraj's relations with neighboring dynasties were also reviewed and written in the second stage. At the last stage, the article was read from beginning to end, and it was reviewed and concluded.

Findings

Chauhan Dynasty belongs to Agnikula race and was established in Sambar city of Rajasthan Region. It is known that this dynasty was one of the Gujar Rajputs. After the first Chauhans emerged around Mount Abu, they came to the city of Sambar and took this place under their rule. The first known ruler of the Chauhans is Vasudeva. During the reign of Ajairaj, who later came to power and was probably Vasudeva's grandson, the city of Ajmer was captured and joined the territory of Chauhan. At the beginning of the XII. century, the city of Ajmer became the capital of the dynasty. During the reign of Bisaladeva, who was on the throne between 1153-1164, Delhi was captured as a result of the war with the Tomara clan of the Pratihara Dynasty.

Before Prithviraj, the Chauhans were under the rule of his father, Somesvara. Somesvara came to the fore with the temples he had built. On the other hand, Somesvara, who also entered various wars with another dynasty of the region, the Chalukyas, successfully left these wars.

It is known that Prithviraj was born in 1166. After Somesvara's death in 1177, he ascended to the throne at the age of 11. However, Prithviraj, who lacked administrative experience due to his young age, was succeeded by his mother Karpuradevi and some statesmen. Prithviraj, who went through a very good education process between 1177-1179, officially ascended to the throne in 1179. Known to have learned six languages during his education, Prithviraj also improved his horse riding, archery and hunting skills. After coming to the throne, Prithviraj, who first died against the government and suppressed the rebellion of Nagarjuna, who was a member of the dynasty, then began to expand his territory.

During this period, Raja Bima of the Chalukya Dynasty in Gujerat; Raja Paramardi of the Chandel Dynasty in Bundalkent/Bundalkhant; Raja Jaychend of the Gahadavala Dynasty was ruling in Kannauca.

Prithviraj probably made his first attack on the Alwar-based Bhadanaka Kingdom in 1182. After this attack, the said kingdom was completely destroyed. Prithviraj's next expedition was on the Chandela Dynasty. The reason for this war was that Chandelas attacked and inflicted casualties on the Chauhan army during a campaign. Prithviraj also severely defeated the Chandelas, who made an alliance with the Gahadavala. After this war, the Chandelas were brought under domination and obeyed. Later, Prithviraj turned towards Kanouj and kidnapped Samyogita, daughter of King Caychend of Gahadavala, and destroyed the city completely. The most important battle of Prithviraj was with Muizzeddin Muhammed b. Bahaeddin Sam, who was the head of the Ghurids, a Muslim state. In the first of the battles, called the Tarain battles, one in 1191 and the other in 1192, although Prithviraj defeated Muhammad b Sam, he was defeated in the second battle. Captured as a prisoner after the war, Prithviraj was killed a short time later. Although his son Raja Kulah was put in charge of the Chauhans after his death, the dynasty soon disappeared from the stage of history.

Research Limitations

Prithviraj Chauhan has been determined as the central subject of this study. However, since it is a preliminary preparation, when, where and by whom the Chauhan Dynasty was founded, what its origin is and the important political processes it went through are explained in the introduction to inform the reader. In addition, Prithviraj's political life, his complicated love story and his relations with other states are evaluated in the light of sources. Chronologically, the main date ranges are 1177-1192. The Indian expeditions of Muizzeddin Muhammed, who took place towards the end of this process, were briefly mentioned. The battles of the mentioned sultan with Prithviraj are also described in detail.

Implications (Theoretical, Practical and Social)

The subject studied in this article is basically the political situation of Prithviraj and the Chauhan Dynasty during his reign. However, the political, religious, social, cultural and economic aspects of the Chauhan Dynasty, which has existed in a very wide geography for approximately six hundred years, are subjects that need to be studied. In particular, stone inscriptions, Persian works, English works and Turkish works should be evaluated comparatively and the Chauhans should be revealed in all aspects. In this sense, not only the events will be viewed from the perspective of the Islamic world, but also the situations on the Indian side will be revealed.

Originality/Value

The study was not included in the field of any research in our country. On the other hand, the relations with the Ghurids remained incomplete in the studies carried out by the orientalist. It has been tried to reach the real information by revealing the erroneous information given by some legendary information. In this context, the research can be considered as a work for any researcher who is directly or indirectly interested in the subject of the study. In addition, the study is expected to arouse the curiosity of researchers about these issues.

Araştırmacı Katkısı: Vural ÖNTÜRK (%100).